

[Holger Eriksen.]

minister foranstalte undersøgt, hvorledes Forstlagets Regler vilde virke paa Tallene fra det Valg, hvor Venstre fik 4 Mandater for meget.

Man har opretholdt den gamle Bestemmelse om, at Partierne *kan*, men ikke *skal* indgive Partiliste. I og for sig synes jeg, det er uheldigt, at Kandidater inden for samme Parti ikke blot skal kæmpe mod de andre Partiers Kandidater, men ogsaa skal kæmpe indbyrdes. Vi er jo, som jeg har nævnt, fri for den Slags inden for Socialdemokratiet, fordi man der altid indgiver Partiliste, som dog takket være Valglovens Bestemmelse maa være affattet saaledes, at eventuelle Forskydninger først markeres en Valgperiode efter, at de er indtraadt. Mon de øvrige Partier ikke snart skulde være kommet til den Opfattelse, at det er bedst med Partilister? Der er jo f. Eks. det af Jacobsen-Rudme i sin Tid foreslaaede System, der gaar ud paa, at den Procent af de afgivne Stemmer, som Partiet har opnaaet i Opstillingskredsen, bestemmer Kandidaternes Rækkefølge, naar Mandaterne fordeles inden for Amtskredsen. Eventuelt kunde man indføre denne Ordning alternativt.

Jeg indrømmer, at Forpligtelse til at indgive Partiliste borteliminerer Vælgernes Ret til at vælge og vrage mellem Kandidaterne inden for Partiet; men er den paa-krævet, hvis Partiet har foretaget Opstillingen paa demokratisk Basis, og er den i det hele taget meget værd? Mærkeligt er det i hvert Fald at konstatere, at Modstanden hidtil bl. a. er kommet fra dem, der er Tilhængere af Enkeltmandskredse, der jo i hvert Fald ikke giver en saadan Mulighed for at gaa uden om Kredsen Kandidat.

Der er et Problem vedrørende dem, som jeg vil kalde politiske Parasitter, det vil sige dem, der uden at være officielle Repræsentanter for et Parti alligevel søger at blive valgt ved Partiets Stemmer. De vil ikke have nogen Mulighed for at opnaa noget under den her foreslaaede Valglov. Det er nemlig ikke mere nok, at en Kandidat meddeler, at han slutter sig til et bestemt Parti. Der skal ogsaa foreligge Meddelelse om, at Partiet godkender ham som Kandidat. Foreligger der ikke en saadan Godkendelse, betragtes vedkommende kun som „støttende“ Partiet, og for de Kandidater, der saaledes kun støtter, gælder den Bestemmelse, at de vel kan blive valgt, men kun hvis de selv opnaar det tilstrækkelige Antal Stemmer til et Kredsmandat. De kan ikke

faa Suppleringsmandater, og de kan ikke blive Suppleanter; de kan altsaa aldrig under nogen Form tilegne sig nogen af Partiets Stemmer. Det er en Bestemmelse, som jeg er meget tilfreds med.

Det kan ikke benægtes, at Tendensen til at lave mange smaa Partier frembyder en Fare for Parlamentarismen, ja for Demokratiet i sin Helhed. Er der ikke saa meget Sammenhold og enig Vilje i Vælgerbefolkningen, at den kan finde sig til Rette i et begrænset Antal Partier, er man inde paa den Opløsningens Vej, der let kan føre til Diktatur. Er man Demokrat, maa man ogsaa gøre noget for at værgø Demokratiet, hvilket i denne Forbindelse vil sige, at man maa træffe Foranstaltninger, der hindrer, at enhver lille Profet, der kan samle en halv Snes Tusind Stemmer, uden videre kan blive repræsenteret i Rigsdagen.

Jeg er naturligvis ikke af den Opfattelse, at den politiske Udvikling skal tvinges i Staa med de Partier, vi har nu. Jeg vil absolut ikke være med til at hindre, at der dannes nye Partier, men jeg mener, at et Parti maa have bevist, at det har Tilslutning fra et ikke uvæsentlig Antal Vælgere, før det har Krav paa at blive repræsenteret her i Salen.

Det var man ogsaa klar over i 1920. Derfor lavede man Bestemmelsen om, at Betingelserne for, at et Parti kunde faa Andel i Tillægsmandater, var for det første, at det enten var repræsenteret i den forrige Rigsdag, eller at det havde samlet 10 000 Underskrifter, og for det andet, at det ved Valget opnaaede enten et Kredsmandat, eller at det i et af de tre Omraader samlede saa mange Stemmer, som i Gennemsnit skal bruges til et Mandat.

Disse Betingelser var yderst hensynfulde over for de nye Partier, saaledes at det er hævet over enhver Tvivl, at der ikke noget Sted i Verden findes en Valglov, der i saa udpræget Grad begunstiger Dannelsen af nye Partier.

Disse Bestemmelser er blevet skærpet en Ubetydelighed i det her foreliggende Lovforslag. Medens det tidligere var saaledes, at en Rigsdagsmand kunde bryde ud af sit Parti og etablere sig som Parti med alle et Partis Rettigheder, saa skal der nu 4 eller flere Rigsdagsmænd til, for at dette kan lade sig gøre. Man kan gøre gældende, at det ser underligt ud, at et Parti, der ved sidste Valg blev repræsenteret ved 1 eller 2 Medlemmer, betragtes som Parti, medens 3 Rigsdagsmænd, som i Perioden beslutter sig til at danne et nyt Parti, ikke skal have den samme Rettighed. Men man maa ikke